

Sygn. akt IV KK 557/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **W.D.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 października 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego - na
niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W.D. został oskarżony o to, że w okresie od 9 września 2016 r. do 18 grudnia 2016 r. w B. znęcał się psychicznie i fizycznie nad osobą najbliższą, tj. pozostającą we wspólnym pożyciu A.M.R. w ten sposób, że wszczynał bez powodu

awantury, w trakcie których wyzywał A.M.R. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, zadawał jej uderzenia w głowę i inne części ciała, a nadto w dniu 18 grudnia 2016 r. dwukrotnie uderzył jej głową o podłogę w łazience, w wyniku czego A.M.R. doznała obrażeń w postaci zasinienia okolic oczodołowych i złamania kości nosa, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu jej ciała trwające nie dłużej niż 7 dni,

tj. o popełnienie przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt II K (...) uznał W.D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu tj. przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby, natomiast na mocy art. 72 § 1 pkt 5 k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu oraz używania innych środków odurzających. Wyrokiem tym rozstrzygnięto nadto o kosztach udzielonej oskarżonemu pomocy prawnej z urzędu oraz w przedmiocie kosztów postępowania.

Wyrok Sądu Rejonowego w B. nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 8 listopada 2017 r.

Kasację od tego wyroku wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w całości, na niekorzyść W.D. zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 387 § 2 k.p.k. w zw. z art. 16 § 1 i 2 k.p.k. i art. 300 § 2 k.p.k. w zw. z art. 337a § 1 k.p.k. oraz art. 51 § 2 k.p.k. i art. 87 § 1 k.p.k., polegające na wadliwym przyjęciu, iż istnieją podstawy do uwzględnienia wniosku obrońcy W.D. o wydanie wyroku skazującego w trybie pierwszego z wymienionych przepisów, albowiem nie sprzeciwia się temu pokrzywdzony, należycie powiadomiony o terminie rozprawy w sytuacji, kiedy wykonująca prawa częściowo ubezwłasnowolnionej pokrzywdzonej kurator, której wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie został w żaden sposób rozpoznany, nie została prawidłowo pouczona o statusie strony procesowej i związanych z tym

uprawnieniach, w tym zwłaszcza o treści art. 337a § 1 k.p.k., przewidującego, iż na wniosek pokrzywdzonego należy poinformować go o dacie i miejscu rozprawy, jak również na nieuzasadnionym uznaniu, że okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości, mimo iż na konstatację taką nie pozwalał zgromadzony materiał dowodowy, w konsekwencji czego doszło do uniemożliwienia kurator pokrzywdzonej realizacji przysługujących jej uprawnień procesowych, jak również do niewyjaśnienia wszystkich okoliczności zarzucanego W.D. aktem oskarżenia przestępstwa i w rezultacie do wydania wyroku stanowiącego nietrafną represję karną i nieuwzględniającego prawnie chronionych interesów pokrzywdzonej A.M.R. ”.

Podnosząc ten zarzut prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Kasacja Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Zaskarżony wyrok został faktycznie wydany z rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem przepisów prawa procesowego wskazanych w zarzucie kasacji. Z akt sprawy wynika, że wydanie tego wyroku nastąpiło na rozprawie w dniu 31 października 2017 r. przeprowadzonej wyłącznie z udziałem W.D., jego obrońcy i oskarżyciela publicznego, w wyniku uwzględnienia przez Sąd Rejonowy w B., wniosku obrońcy o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie oskarżonemu kary za czyn zarzucany w akcie oskarżenia. Odwołanie się Sądu do art. 387 § 2 k.p.k. pozwala przyjąć, że Sąd ten uznał, że zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości, jak i że uwzględnienie wniosku było możliwe, ponieważ nie sprzeciwiał się temu nie tylko prokurator, ale także pokrzywdzona należycie powiadomiona o terminie rozprawy oraz pouczone o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku.

Rację ma skarżący, że warunkujące prawidłową ocenę woli w zakresie wyrażenia sprzeciwu przyjęcie przez Sąd, że pokrzywdzona została należycie powiadomiona o terminie rozprawy oraz o możliwości zgłoszenia przez

oskarżonego wniosku w trybie art. 387 k.p.k., w realiach przedmiotowej sprawy musi być uznane za obarczone istotnym błędem. Nie można bowiem w tej sprawie pomijać tego, że pokrzywdzona od wielu lat leczy się psychiatrycznie i jest osobą częściowo ubezwłasnowolnioną, wobec której została ustanowiona kuratela, a obowiązki kuratora powierzono jej siostrze. Kurator na etapie postępowania przygotowawczego zwróciła się do Prokuratury Rejonowej w B. o każdorazowe zawiadamianie jej o podejmowanych w toku postępowania czynnościach, w tym o skierowaniu do Sądu aktu oskarżenia oraz o ustanowieniu dla jej siostry, pokrzywdzonej w sprawie, pełnomocnika z urzędu, gdyż nie jest ona w stanie występować samodzielnie w sprawie i bronić swoich praw z uwagi na chorobę psychiczną oraz alkoholową. Pomimo tego, kurator na żadnym etapie postępowania nie została pouczona o treści art. 337a § 1 k.p.k. ani też nie rozpoznano wniosku o wyznaczenie pokrzywdzonej pełnomocnika z urzędu. Analiza akt, w tym wyjaśnień skazanego oraz zeznań pokrzywdzonej wskazują, że uprawniony jest również wniosek skarżącego, że umożliwienie kurator, lub też pełnomocnikowi wyznaczonemu z urzędu, realizacji przysługujących uprawnień pokrzywdzonej, doprowadziłoby do rozpoznania sprawy na rozprawie, w wyniku przeprowadzenia której mogłoby dojść do wydania orzeczenia, które uwzględniałoby w pełni potrzebę ochrony pokrzywdzonej przed kolejnym pokrzywdzeniem ze strony W.D..

Stwierdzone uchybienia mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku i dlatego zaszła konieczność jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd Rejonowy w B. winien przede wszystkim rozpoznać wniosek kuratora o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, mając na uwadze, iż pokrzywdzona jest osobą nieporadną i jak wynika z opinii psychiatrycznej osobą uzależnioną emocjonalnie od W.D..

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

as